

Õiguskantsler

Priidu Pärna
Eesti Omanike Keskkliit
omanikud@omanikud.ee

Teie 19.10.2022 nr KL-1/25

Meie 14.11.2022 nr 6-3/221610/2205941

Küttekulude kompenseerimine

Austatud Priidu Pärna

Palusite hinnata, kas majandus- ja taristuministri 15. septembri 2022 määrus nr 72 „[Energia hinna osalise kompenseerimise tingimused ja kord](#)“ on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega. Kirjutasite, et elektri-, gaasi- ja kaugküttekulude hüvitamine on põhjustanud tarbijate ebavõrdse kohtlemise, sest inimestele, kes kasutavad kodu kütmiseks näiteks puitu, pelleteid või vedelkütust, ei ole samasugust hüvitist ette nähtud.

Energiakulud on tõesti oluliselt suurenenud kõigil, mitte ainult inimestel, kelle kodu köetakse elektri, võrgugaasi või kaugküttega, ning paljud koduomanikud muretsevad enda toimetuleku pärast.

Riigikohus on öelnud, et erinev kohtlemine pole alati põhiseadusvastane. Kohus oli pikka aega seisukohal, et erinevat kohtlemist ei tohi õigustada administratiivset ja tehnilist laadi raskustega. Viimasel ajal on kohus avaldanud arvamust, et erinevat kohtlemist saab põhjendada administreerimise keerukusega.¹ Seda, miks osa koduomanikke saab küttekulude hüvitist ja teised ei saa, ongi põhjendatud administreerimise keerukusega, sest võrgu kaudu energiat kasutavatele inimestele on võimalik maksta toetust automaatselt, teistele aga mitte.

Määruse §-s 1 (määruse reguleerimisala) on sätestatud, et määrusega reguleeritakse võrgu kaudu jaotatud elektrienergia, gaasi ja kaugküttesoojuse hinna osalist kompenseerimist. Seletuskirja kohaselt on eesmärgiks seatud eelkõige energiamüüjate kaudu kodutarbijate tarbitud energia hinna osaline kompenseerimine ajavahemikus 01.10.2022–31.03.2023. Seletuskirjas ei ole sellist valikut põhjendatud, kuid avalikkusele on põhjendatud erinevat kohtlemist sellega, et energiamüüjate kaudu on võimalik toetusi maksta automaatselt.² Energiamüüja vähendab tarbijale esitataval arvel energiaühiku hinda ning küsib tarbijalt saamata jäänud raha riigilt. Küttepuid, pelleteid ja kodu kütmiseks kasutatavat vedelkütust ei müüda võrgu teel ja iga kuu arveid esitades, nii nagu müüakse võrgugaasi, elektrit või kaugkütet. Seetõttu pole võimalik küttepuude, pelletite jm kütte ostmiseks tehtud kulutuste osaliseks kompenseerimiseks kasutada samasugust lahendust. Ka on võimalik, et keegi kasutab kütmiseks mahutigaasi, kuid hüvitatakse üksnes võrgu kaudu müüdüd gaasi kulusid.

¹ RKÜKo 20.10.2020, nr [5-20-3/43](#), p 139.

² Vt <https://arileht.delfi.ee/artikkel/120042642/video-riina-sikkut-selgitab-miks-riik-kuttepuude-soetamist-kompenseerima-ei-hakka>.

Kui inimene siiski vajab abi küttekuludega toimetulekuks, kuid tal ei ole võimalik saada majandus- ja taristuministri määruses ettenähtud toetust, võib ta pöörduda elukohajärgse kohaliku omavalitsuse poole. Linna- või vallavalitsus saab selgitada, milliseid sotsiaaltoetusi on konkreetsel juhul võimalik taotleda. Näiteks arvestatakse eluasemekulusid toimetulekutoetuse maksmisel (vt sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 131 jj). Kohalik omavalitsus võib kaaluda ka lisatoetuse maksmist (SHS § 14 lg 2).

Riigil on avar kaalumisruum selles, milliseid meetmeid energiahinna tõusu mõjude leevendamiseks rakendada. Mõistagi tuleb inimesi kohelda sarnastel asjaoludel võrdselt. Praegusel juhul on võimalik paljusid inimesi kiiresti aidata automaatselt makstava toetusega. Teisi kodutarbijaid saab vajaduse korral toetada kohalik omavalitsus. Hinnangu andmisel lähtusin ka eeldusest, et toetus on kehtestatud erakorralise kriisiabinõuna ning kui seesugune olukord peaks korduma, võib vaja minna uut analüüsi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee